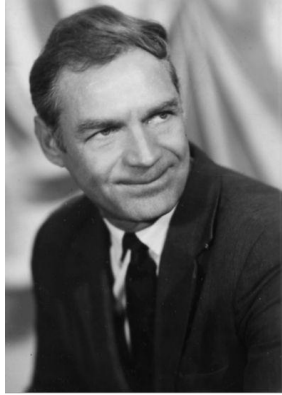

КРАМАТОРСЬКА МІСЬКА ПУБЛІЧНА
БІБЛІОТЕКА ім. М. Горького
ІНФОРМАЦІЙНО- БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ
КРАЄЗНАВЧИЙ ВІДДІЛ

Олекса ТИХИЙ ЯК ОСОБИСТІСТЬ

Буклет

г. Краматорск, 2013

Укладачі:

Загребельна А.М.

Комп'ютерний набір:

Загребельна А.М.

Відповідальний за випуск:

Труш Н.В.

ОЛЕКСА ТИХИЙ
1927-1984
ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ,
ПРАВОЗАХИСНИК, ПЕДАГОГ

Короткий життєпис

Тихий Олексій Іванович народився **1927.01.27** - на хуторі Їжівка Костянтинівського р-ну Донецької області.

Послідовний і безкомпромісний борець проти русифікації України, член-засновник Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод.

1948 - перший арешт за критику єдиного кандидата в депутати, після «профілактики» був відпущений.

1948 - 1950 - заочно навчався в МДУ ім. М.Ломоносова та працював вчителем фізкультури, слюсарем, креслярем.

1950 - 1957 - працював вчителем історії та суспільствознавства, а також завучем школи.

1953 - закінчив філософський факультет Московського державного університету ім. М.Ломоносова, кафедра педагогіки.

1957.01.15 - другий арешт за лист до ЦК КПРС із протестом проти окупації Угорщини військами Варшавського договору, а також за «антирадянську агітацію», «наклеп на КПРС і радянську дійсність», «критичні висловлювання про радянську школу».

1957.04.18 - вироком Сталінського облсуду засуджений на 7 років позбавлення волі у виправно-трудовому таборі та на 5 років позбавлення громадянських прав за ст. 54-10 КК УРСР.

1957-1964 - відбував покарання у Мордовії, ст. Явас Зубово-Полянського р-ну, табір ЖХ-385/11. Один рік провів у Володимирській тюрмі.

1964.02 — повернувся з ув'язнення. Тихий написав кілька статей про русифікацію Донбасу, про жалюгідне становище української мови й культури на Донбасі, статті з проблем українського села (у відповідь на статтю про сільські проблеми в «Літературній Україні»), у якій, віддавши перевагу колективному способу господарювання, пропонував усе-таки надати більше свобод селянину.

1964-1967 - працював у школі вчителем математики та фізики.

1967-1977 - працював на кількох підприємствах в Олексієво-Дружківці та Слов'янську; вибирав таку роботу, яка давала можливість самостійної творчої праці в позаробочий час (пальщиком на заводі вогнетривів; дефектоскопістом на спорудженні об'єктів енергетики; пожежником).

1973 - 1977 - написав низку статей з питань педагогіки, а також уклав збірку «Мова-народ» і «Словник мовних

покручів» Сам Тихий був зразковим носієм української літературної мови. Говорив правильно, обдаровуючи співрозмовника лагідною усмішкою. При цьому був людиною залізної волі, рідкісної толерантності, доброзичливості й виняткової терпимості (робота над «Словником» не була закінчена). **1964 - 1976** - постійно писав скарги до Прокуратури СРСР і УРСР, Верховної Ради УРСР, вимагаючи перегляду своєї справи.

1976.06.27 - написав скаргу на ім'я прокурора УРСР із приводу свого необгрунтованого засудження в 1957 р. і незаконного обшуку влітку 1976 р.

1976 (улітку) - закінчив роботу над рукописом збірки «Мова - народ».

1976.11.09 - став членом Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод (УГГ). Підписав «Декларацію» та «Меморандум-1» УГГ.

1977.02.05 - третій арешт за звинуваченням в «антирадянській агітації та пропаганді» (ст. 62-2 КК УРСР) Та «незаконному зберіганні вогнепальної зброї» (ст. 222-1 КК УРСР).

1977.06.23-1977.07.01 - суд у справі О.Тихого та М.Руденка у м. Дружківка Донецької обл. інкримінував Тихому «зведення наклепницьких вигадок, що паплюжать радянський державний та суспільний лад». Підставою для вироку (10 років таборів особливого режиму і 5 - заслання) були його статті «Українське слово», «Думки про рідну мову», «Сільські проблеми», «Роздуми про українську мову на Донеччині», текст Декларації УГГ, Меморандум Групи та ін.

1977. 12. - відправлений у концтабір с. Сосновка в Мордовії.

1978.04 - розпочав голодівку, яку тримав 52 доби, домагаючись перегляду своїх справ 1957 і 1977 рр. **1978**

(улітку) - з'явився документ О.Тихого і В. Романюка «Історична доля України. Лист українських політв'язнів. Спроба узагальнення».

1978.11 - розпочав нову голодівку, був поміщений у камеру-одиночку. Лікар Денисова відмовилася його лікувати.

1979.07.13. - перевезли у лікарню для в'язнів у м. Нижній Тагіл.

1980 (січень-лютий) - провів 40 діб у СІЗО за порушення табірної режиму.

1980.02.27.-1980.03.01. - етапований на Урал, у с. Кучино Чусовського р-ну Пермської обл.

1981.06.15. - на 3 місяці був ізольований у ПКТ (приміщення камерного типу) за «порушення режиму»: невиконання норми виробітку, відмову збрити вуса, голодівки протесту та ін.

1981.11.18-1981.12.26. - перебував у тюремній лікарні в Пермі.

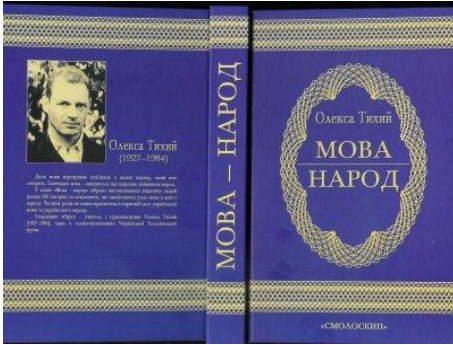
1982 - у США вийшла книжка «Олекса Тихий. Роздуми».

1984.05.06. - помер у в'язничній лікарні м. Перм після двох операцій із приводу виразки дванадцятипалої кишки.

1989.11.19. - перепохований з великим почестями на Байковому цвинтарі в Києві.

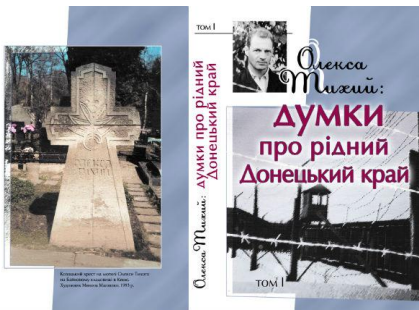
2008.11.06 - посмертно Указом Президента України за громадянську мужність, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і демократії, нагороджений орденом «За мужність» I ступеня.

БІБЛІОГРАФІЯ

Тихий О. Мова - народ : висловлювання про мову та її значення в житті народу / упоряд. О. Тихий. - К. : Смолоскип, 2007. - 416 с.

На сторінках книги читач знайде безліч розмірковувань відомих і забутих діячів політики та культури про важливість рідної мови для кожної людини. Наголошуючи на єдності народу і мови, Олекса Тихий вказує також на вихідну точку будь-якого націє- та державотворення. Ця книга – як для небайдужих, для тих українців, котрі добре розуміють усю важливість повернення до власних витоків, так і для тих, хто ще перебуває на шляху національного самоусвідомлення. Сподіваємося, що ця збірка сколихне серця цих останніх.

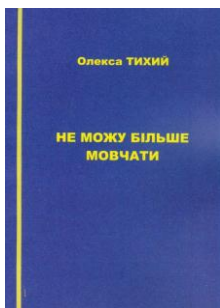
Олекса Тихий: думки про рідний Донецький край. Т.1 / упоряд. В. В. Овсієнко. - Донецьк : ТОВ "Поліграфічний будинок "Донеччина", 2012. - 416 с.

До першої книжки двотомного видання увійшли всі відомі нам статті талановитого педагога і публіциста, філософа, мужнього патріота, правозахисника, члена-засновника Української Гельсінської групи, написані в 70-80-х роках. Публікуються також добірка листів О. Тихого з неволі, що доповнює образ цієї світлої особистості

Олекса Тихий: у спогадах, роздумах, літературі. Т.2 / упоряд. В. В. Овсієнко. - Донецьк : ТОВ "Поліграфічний будинок "Донеччина", 2012. - 368 с.

До другої книги увійшли спогади друзів і сподвижників, добірка знімків, роздуми наших сучасників про життєвий і духовний подвиг донеччанина Олекси Тихого – талановитого педагога, правозахисника.

Тихий, О. Не можу більше мовчати : іст. видання / О. Тихий. - Донецьк : Тов. ім. Олекси Тихого, 2009. - 184 с.

До книги увійшли: статті Олекси Тихого, написані в 1970 – 80-х роках; листи з неволі сестрам, матері, дружині. Доповнюють образ цієї світлої людини спогади Володимира Тихого, Василя Овсієнка та Євгена Сверстюка.

Тихий, О. Словник мовних покручів / О. Тихий ; упоряд. В. Овсієнко. - Донецьк : Тов. ім. Олекси Тихого, 2009. - 130 с.

Словник не є нормативним і не розрахований на науковців, редакторів, письменників. Він адресується вчителям, школярам, а також тим, хто занедбав рідну мову або втратив контакт з нею. Словник дасть можливість кожному перевірити себе, чи правильно він говорить, чи нема кращого, більш відповідного в даному контексті, слова.

Тихий, О. На перехресті думок : педагогічні статті / О. Тихий ; упоряд. Л. Огнева. - Донецьк : Музей "Смолоскип", 2013. - С.443

До збірки увійшли всі знайдені на цей час, педагогічні статті Олекси Тихого – талановитого педагога й публіциста, філософа, мужнього патріота, правозахисника. Жодна з цих статей не була надрукована, ані за життя автора, ані по його смерті.

Учитель Олекса Тихий : вибране / уклад. Л. Огнева. - Донецьк , 2009. – 64 с.

У книзі йде мова про сільського учителя – Олексія Івановича Тихого (Олексу Тихого), який за участь у Гельсінській Групі, та боротьбу за українську мову на Донеччині був арештований. О. Тихий - педагог і філософ, сприймав державне свавілля як свою особисту трагедію, і водночас – трагедію українського народу/

Хто ж такий Олекса Тихий? [Текст]. - Олексієво-Дружківка : [б. и.], 2008. - 40 с.

«Хто я? Для чого живу?» - Ці питання ніколи не покидали Олексу Тихого. Він постійно думав над ними, постійно шукав відповіді на них. Так хто ж такий Олекса Тихий? В цій книзі ви дізнаєтесь, що про нього говорять відомі люди.

Тихий Олекса. Думки про рідний Донецький край // Україна козацька. – 2012.- № 15-16. - С.6; № 17-18. - С.10; № 19-20. - С.10; № 23-24 . - С.7; 2013 . - № 1-2. - С.10

Пывень, В. Олекса Тихий як особистість : К 80- летию со дня рождення (педагог, политический узник) / В. Пывень // Донбас = Донбасс . - 2007. - **№ 3**. - С. 135-137.

Олекса Тихий : фільм Дружківського кінорежисера Олексія Синельникова. - Дружківка, 2013.

Треті Олексині читання [Текст] : читання Олексиних творів у Слов"янському державному педагогічному університеті / уклад. Л. Р. Огнева. - Дружківка, 2010. - 44 с.

Письменники української діаспори: донбаський вимір: навч. посібник-хрестоматія / упоряд. В. А. Просалова. - Донецьк : Східний видавничий дім, 2010. – С.293-304

Постаті: нариси про видатних людей Донбасу / уклад. В. Білецький. - Донецьк : Східний видавничий дім, 2011. – С.139-147

Доценко, Ю. Т. Переступний вік: поезії / Ю. Т. Доценко. - Донецьк : Нац.Спілка письменників України, 2012. – С. 50-51

http://olexa.org.ua/ukr/persons/o_tykhy.htm

<http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=1487>

<http://hatanm.org.ua/forum/index.php?topic=1819.0>

<http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=1444>

http://olexa.org.ua/ukr/memory/ll_i.htm

